

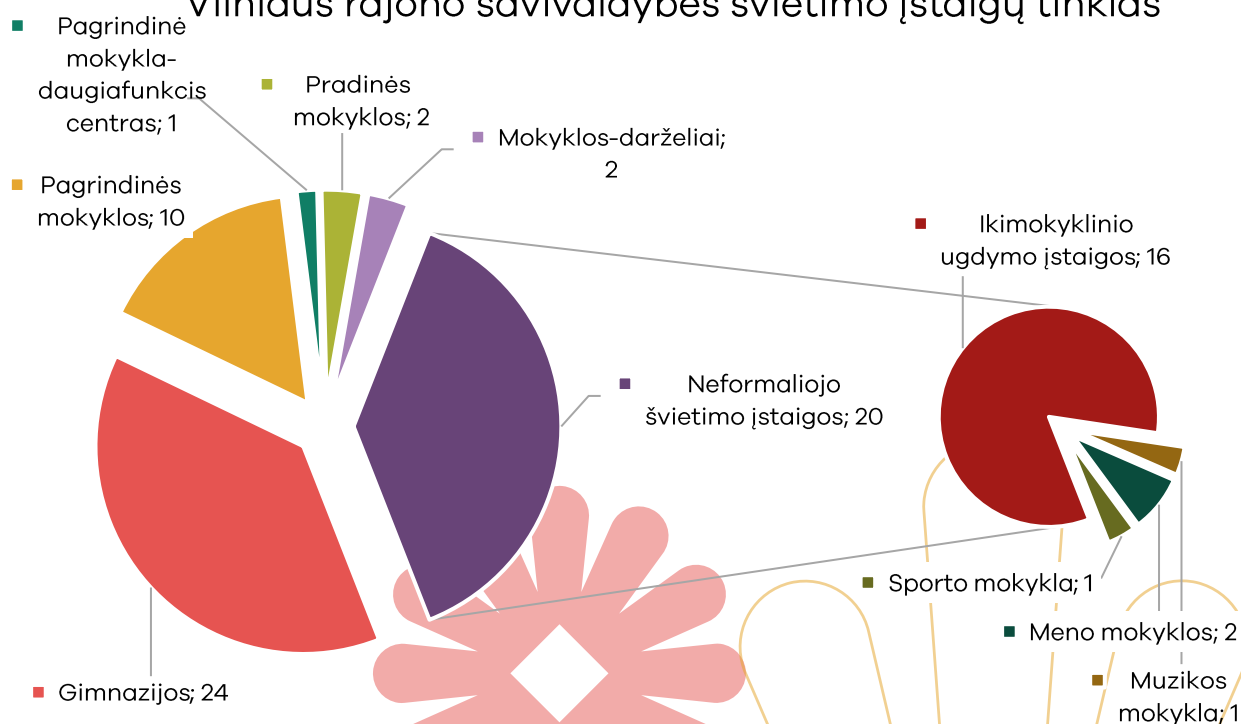
VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020 M. ŠVIETIMO PAŽANGOS ATASKAITA

Vilniaus rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė) formuodama savo švietimo tikslus vadovaujasi Valstybės švietimo 2013-2022 metų strategija ir rajono kultūrine, socialine ir ekonomine aplinka. Švietimo paslaugų prieinamumas ir jų kokybė yra prioritetinga Savivaldybės sritis, nes būtent švietimas lemia visuomenės pažangą, saugo ir kuria tautos tapatybę bei perduoda vertybes. Todėl Savivaldybės tikslas – kokybiškas švietimas kiekvienam, kuris padėtų įveikti socialinę atskirtį ir kiekvienam mokiniui pasiekti pačių geriausių rezultatų.

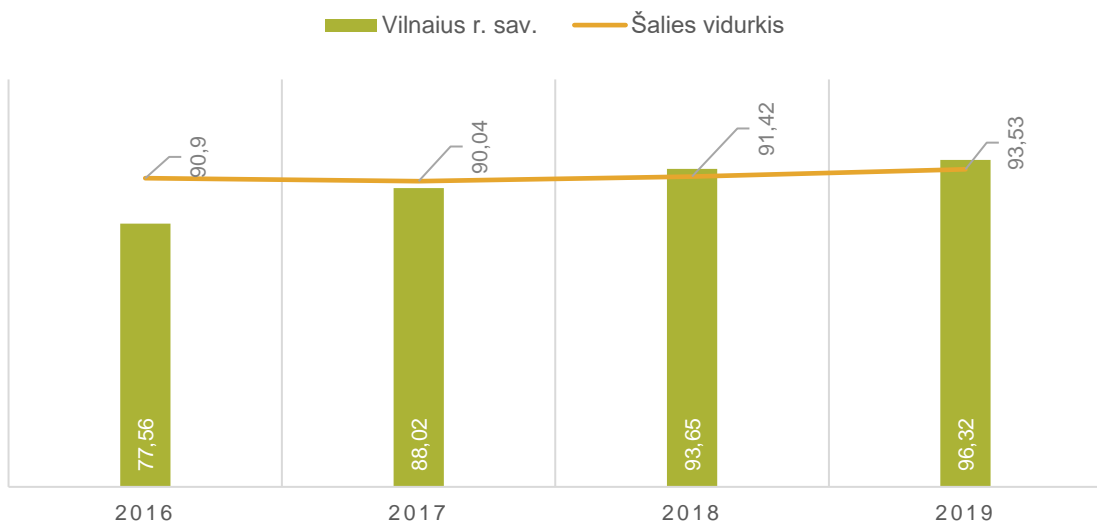
Kadangi Vilniaus rajonas yra daugiatautis Lietuvos rajonas, jo švietimo įstaigų tinklą sudaro optimalus švietimo įstaigų skaičius įvairiomis ugdomosiomis kalbomis (lietuvių, lenkų, rusų), kuris užtikrina galimybę visiems rajono mokiniams ugdytis gimtąja kalba. 2020 m. Savivaldybėje veikė 39 bendrojo ugdymo mokyklos (iš jų: gimnazijų – 24, pagrindinių mokyklų – 10, pagrindinė mokykla-daugiafunkcis centras – 1, pradinių mokyklų – 2, mokyklų-darželių – 2) ir 20 neformaliojo ugdymo įstaigų (iš jų: ikimokyklinio ugdymo įstaigų – 16 (vaikų darželiai – 6, vaikų lopšeliai-darželiai – 10), neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklų – 4 (meno mokyklos – 2, muzikos mokykla – 1, sporto mokykla – 1)), iš viso **59 savivaldybės švietimo įstaigos**, iš kurių 14 švietimo įstaigų turėjo dar 17 skyrių, bei savivaldybės pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaiga – Vilniaus rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba.

Vilniaus rajono savivaldybės švietimo įstaigų tinklas

Vadovaudamasi Valstybės švietimo strategija kaimo mokyklų ir tautinių mažumų kalbomis mokymą vykdančių mokyklų tinklo pertvarką įgyvendinimą atsižvelgiant į bendruomenių, ypač vaikų, interesus, laikantis mokyklų efektyvumo ir socialinės atskirties mažinimo principo.¹ Siekiant išsaugoti švietimo įstaigų tinklą mažos švietimo įstaigos reorganizuojamos prijungimo būdu arba atliekami jų vidaus struktūros pertvarkymai. Toks švietimo įstaigų tinklas padeda maksimaliai plėtoti vaikų ir jaunimo švietimo aprėptį, užtikrinant švietimo prieinamumą ir lygias galimybes kiekvienam.² Vienas iš Valstybinių švietimo strateginių uždavinių yra padidinti iki 2022 m. švietimo įstaigas lankančių 4-6 metų mokinių dalį iki 95 %. ŠVIS duomenimis Savivaldybė pasiekė šį rezultatą 2019 m.

VILNIAUS R. SAV. 4-6 METŲ VAIKŲ UGDYMO APRĖPTIS (ŠVIS)

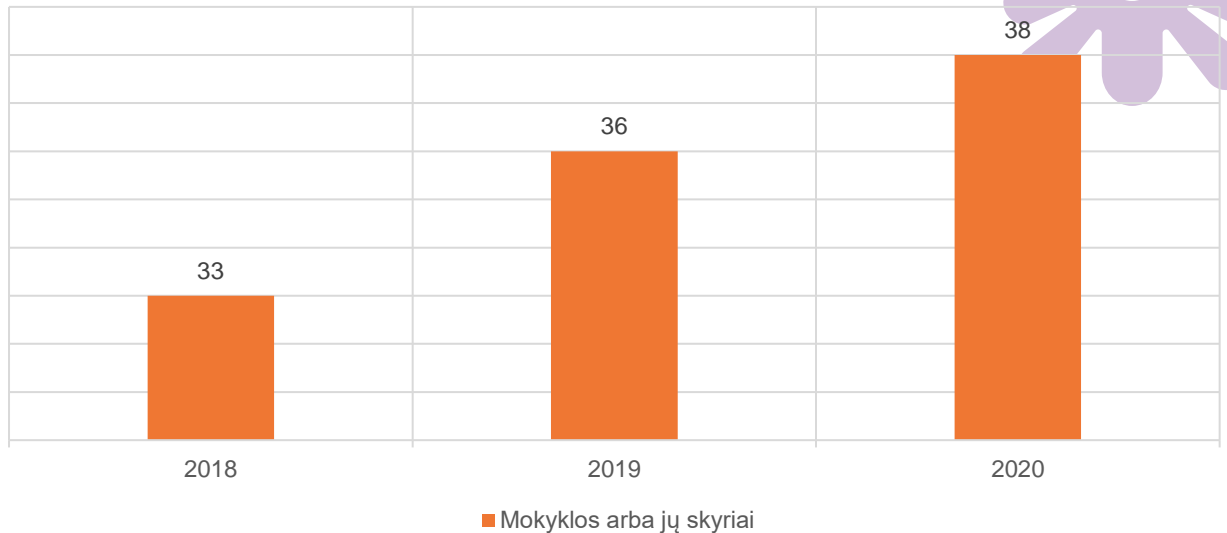
UGDYMO APLINKA

Kokybiškam ugdymui organizuoti reikalinga atitinkama infrastruktūra. Iki 2020 m. pabaigos buvo renovuota / modernizuota **86 proc.** Savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigų ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų.

¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimu NR. XII-745 patvirtinta „Valstybės švietimo 2013-2022 metų strategija“ (toliau – Valstybės švietimo strategija), 19,3 p.

² Valstybės švietimo strategija, 13.3 p.

Pritaikytų arba iš dalies pritaikytų neįgaliesiems mokyklų skaičius

Mokinių fiziniam lavinimui bendrojo ugdymo mokyklose 2020 m. buvo 27 sporto salės, 11 aerobikos salių, 6 atletinės gimnastikos salės, 18 stadionų, 28 aikštynai ir 11 aikščių.

Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2020 m. veikė 27 įvairių gamtos mokslų laboratorijos: biologijos, chemijos, fizikos bei integruotos gamtos mokslų laboratorijos. 30 Savivaldybės mokyklų dalyvavo Europos Sąjungos fondų investicijų projekte „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“. Projekto tikslas – padidinti bendrojo ugdymo įstaigų tinklo veiklos efektyvumą, o uždavinys – modernizuoti gamtos ir technologinių mokslų mokymo(si) aplinką. Projekto įgyvendinimas turėtų prisidėti prie gamtos ir technologinių mokslų ugdymo kokybės gerinimo. Iš viso mokyklos pagal šį projektą gavo gamtos ir technologinių mokslų ugdymo priemonių bei įrangos už **210,548 tūkst. Eur.**

Nuo 2019–2020 m. m. pradžios virtualią mokymosi aplinką naudojo tik 5 Savivaldybės mokyklos, o mokslo metų pabaigoje ją naudojo jau visos mokyklos, organizuodamos mokinių nuotolinį ugdymą, šalyje paskelbus karantiną nuo 2020 m. kovo mėn. Nuotoliniam mokymui buvo naudojamos įvairios virtualios mokymosi aplinkos bei mokymo(si) priemonės skaitmeninėse aplinkose („Eduka klasė“, „EMA pamokos“, eTest.lt, Egzaminatorius.lt, MozaBook ir kt.).

Tikslingai teikiama socialinė parama mokiniams iš socialiai remtinių šeimų padeda užtikrinti šių mokinių geresnį mokyklos lankomumą ir, tikėtina, aukštesnius mokymosi rezultatus. 2018 m. nemokamas maitinimas buvo skirtas 1984 vaikams, 2019 m. – 1925 vaikams, o 2020 m. nemokamai buvo maitinami 3144 vaikai, iš kurių nemokamus pietus, nevertinant šeimos pajamų, visi priešmokyklinukai ir pirmokai. Nuo 2017 m. Savivaldybė priėmė sprendimą papildomai įsteigti mokyklų valgyklų darbuotojų etatus, kad visų mokyklų valgyklos nebūtų nuomojamos privačioms maitinimo įmonėms, o priklausytų pačioms Savivaldybės mokykloms, dėl to maistas (pietūs) nuo 2017 m. mokyklų valgyklose atpigo iki 50 proc.

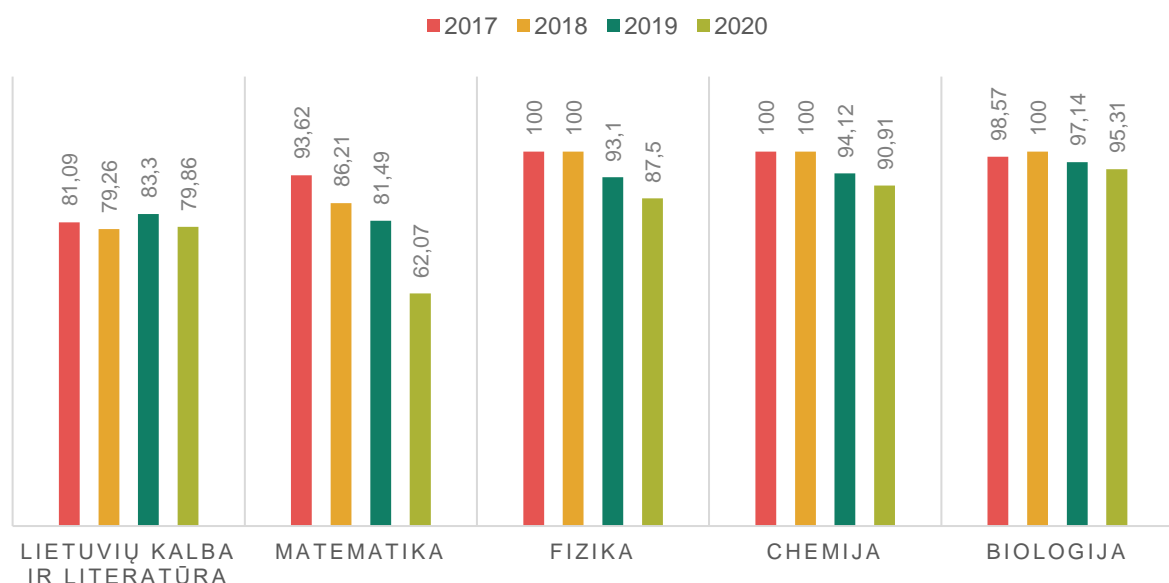
REZULTATAI

Siekiant sudaryti prielaidas rajono mokykloms, įgyvendinančioms bendrojo ugdymo programas, kelti veiklos kokybės lygį, Savivaldybė pirmiausiai atsižvelgia į Geros mokyklos koncepciją. Svarbiausiu sėkmingos mokyklos veiklos požymiu laikomas tinkamas mokyklos misijos įgyvendinimas, t. y. geri (pageidaujami, priimtini) ugdymo(si) rezultatai ir turtingos, įsimenančios, prasmingos, malonios gyvenimo mokykloje patirtys. Vertindami ugdymo kokybę turime įvertinti ne tik kiekvieno mokinio akademinius pasiekimus (egzaminai, testai), bet ir mokinio daromą/padarytą pažangą ir kokią įtaką daro mokykla mokinio asmenybės brandai. Todėl taip pat svarbu atsižvelgti ir į rezultatų pasiekimo būdą: jų neturėtų būti siekiama skaudžiomis ar gniuždančiomis patirtimis. Abu aspektai – rezultatai ir jų pasiekimo procesas – yra lygiaverčiai.³

Atsižvelgdami į Valstybės strateginius tikslus ir tarptautinių tyrimų rezultatus (PISA) Savivaldybė skiria didesnę dėmesį mokinių pasiekimams gerinti skaitymo, matematinio ir gamtamokslio raštingumo srityse.

VALSTYBINIŲ BRANDOS EGZAMINŲ IŠLAIKYMAS (%)

Iš pateiktos lentelės matome paskutinių metų Savivaldybės švietimo įstaigų mokinių Valstybinių brandos egzaminų mažėjančią išlaikymo tendenciją, ypač matematikos. Tikėtina, kad tokiam dideliame rezultatų nuosmukiui įtakos turėjo COVID-19 pandemija.

IŠVADA. Valstybinių brandos egzaminų rezultatai sufleruoja apie blogėjančią situaciją matematinio ir gamtamokslio raštingumo srityse. Savivaldybė privalo skatinti mokyklas skirti

³ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308 patvirtinta „Geros mokyklos koncepcija“ (toliau – Geros mokyklos koncepcija), 9 p.

daugiau dėmesio kiekvieno mokinio matematiniam ir gamtamoksliniam raštingumui nuo pradinių klasių.

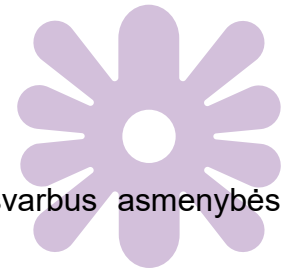
Vertinimo rodiklis	Būklė proc.	Siekinys proc.	Siekinys proc.
	2020 m.	2023 m.	2025 m.
VBE matematikos	62,07	80	85
VBE fizikos	87,5	92	95
VBE chemijos	90,91	95	97
VBE biologijos	95,31	97	98

Tuo tarpu atskiros analizės reikalauja Lietuvių kalbos ir literatūros ugdymas Vilniaus rajono švietimo įstaigose. Daugiau nei pusė Vilniaus rajono mokinių lanko mokyklas, kuriose ugdymas vyksta tautinių mažumų kalba. 2013 metais visiems mokiniams buvo suvienodintas lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminas. Jeigu 2010-2012 metais, iki egzamino suvienodinimo, egzamino neišlaikymo vidurkis sudarė 6,93 proc., tai po jo suvienodinimo 2014 m. sudarė jau 16,3 proc., 2017 metais – 19,26 proc., o 2018 m. – net 23 proc. 2019 m. egzamino neišlaikė kas penktas abiturientas. O tai yra itin svarbu, nes parodo, kad problema yra gilėjanti ir reikalauja sisteminės peržiūros dėl esamos lietuvių kalbos ir literatūros ugdymo programos tautinių mažumų mokyklose efektyvumo ir jos kokybės. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. suvienodino lietuvių kalbos ir literatūros mokymą visose mokyklose nuo 1 klasės. Tautinių mažumų mokyklose mokymas vyksta pagal tą pačią metodiką, naudojami tie patys vadovėliai, mokymo ir mokymosi priemonės kaip ir mokyklose lietuvių mokomąja kalba. Vieniems vaikams lietuvių kalba yra gimtoji, kitiems – papildomai išmokstama. O tai reiškia, kad jau nuo pat pirmų dienų sudaromos nelygios galimybės lietuvių kalbos mokymui(si). Lietuvių kalbos ir literatūros programos kūrėjai turėtų atsižvelgti į skirtingą mokinių pasirengimą, tikslinga būtų diferencijuoti programos turinį lietuvių ir tautinių mažumų mokyklų mokiniams.

IŠVADA. Siekiant pagerinti lietuvių kalbos ir literatūros rezultatus tautinių mažumų mokyklose būtina teikti metodinę pagalbą lietuvių kalbos ir gimtosios kalbos ugdymo specialistams, ieškant bendrųjų programų integravimo galimybių. Skatinti mokyklose diegti kalbinio ugdymo specialistų bendradarbiavimo kultūrą ugdant mokinio komunikavimo, kultūrinės kompetencijas.

Vertinimo rodiklis	Būklė proc.	Siekinys proc.	Siekinys proc.
	2020 m.	2023 m.	2025 m.
VBE lietuvių kalbos ir literatūros	79,86	82	83

GYVENIMAS MOKYKLOJE

Saviraiškus dalyvavimas mokyklos gyvenime yra toks pat svarbus asmenybės augimui, kaip ir formalus ugdymas⁴.

Visose Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2020–2021 m. m. veikė įvairios muzikos, šokių, dailės, dramos, sporto, techninės kūrybos, informacinių technologijų, kalbų, kraštotyrinio, etnokultūrinio, saugaus eismo, gamtamokslinio ugdymo, pasaulio pažinimo, sveikos gyvensenos, technologijų ir kitos neformaliojo švietimo grupės (būreliai): 125 sporto, 57 dailės, 27 dramos grupės, 48 chorai, 75 choreografijos, 38 vokaliniai ir instrumentiniai ansambliai bei 250 kitų grupių, iš viso 620 neformaliojo švietimo grupių (būrelių), kuriuos po pamokų lankė 4,8 tūkst. mokinių, tai yra vidutiniškai 62,6 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų mokinių. Savivaldybėje taip pat veikia 4 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios ugdymo mokyklos, kuriose ugdomas 891 mokinys.

Nuo 2016 m. Savivaldybėje įgyvendinamas iš Europos Sąjungos fondų investicijų lėšų finansuojamas projektas „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“, leidžiantis mokiniams papildomai rinktis neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) veiklas (kalbų, menų, sporto, sveikos gyvensenos, šokių, techninės kūrybos, pilietinio, socialinio, etninio ugdymo ir kt.) ir gauti iki 15 Eur per mėnesį kompensaciją lankomam būreliui. 2020 m. I pusmečio pradžioje įvairiose Vilniaus rajono švietimo ir kultūros įstaigose buvo vykdomos 83 NVŠ programos, kuriose dalyvavo iki 2911 mokinių per mėnesį.

IŠVADA. Savivaldybėje sudarytos puikios sąlygos neformaliajam vaikų švietimui. Tam, kad pasiekti užsibrėžto tikslo, t. y. kiekvienas mokinis dalyvauja neformaliajame ugdyme, siūloma skatinti švietimo įstaigų vadovus plėsti mokykloje neformalaus švietimo pasiūlą ir sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui atskleisti savo gabumus. Skatinti mokyklas skirti tolygiai dėmesį formaliajam ir neformaliajam švietimui.

<i>Vertinimo rodiklis</i>	<i>Būklė proc. 2019 m.</i>	<i>Siekinyms proc. 2022 m.</i>	<i>Siekinyms proc. 2025 m.</i>
<i>Neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur pasinaudojančių vaikų dalis.</i>	60	85	100

Organizuodami mokyklos gyvenimą kaimo vietovėse mokyklų vadovai susiduria su logistiniais iššūkiais. Daugiau nei 40 % Savivaldybės švietimo įstaigų mokinių kiekvieną dieną keliauja į mokyklą maršrutiniu transportu arba mokykliniais autobusais. 2020 m. mokinių pavėžėjimui buvo skirta 548,3 tūkst. Eur.

⁴ Geros mokyklos koncepcija.

VEŽIOJAMŲ Į MOKYKLĄ MOKINIŲ DALIS (ŠVIS)

	2016	2017	2018	2019
<i>Lietuvos vidurkis</i>	21,026	20,819	20,343	20,129
<i>Vilniaus r. sav.</i>	43,843	42,953	42,885	42,571

IŠVADA. Skatinti mokyklų vadovus išnaudoti transporto priemones, organizuojant mokinių popamokinę veiklą (sudarant mokiniams sąlygas dalyvauti neformaliajame ugdyme) ir ugdymą „be sienų“.

MOKYKLOS BENDRUOMENĖ

Mokinio asmenybės branda priklauso nuo mokytojo nuostatų, motyvacijos ir profesionalumo. Mokykla įdomi ir įvairiapusė tiek, kiek įvairūs joje dirbantys žmonės. Geros mokyklos koncepcijoje mokyklos darbuotojai – savo sričių profesionalai, kurie rūpinasi nuolatiniu asmeniniu tobulėjimu, plečia ne tik profesinį, bet ir bendrą kultūrinį akiratį. Jie atviri naujovėms, nebijo tyrinėti ir bandyti, mokosi iš kolegų ir mokinių.

MOKYTOJŲ, TURINČIŲ VYRESNIOJO MOKYTOJO KVALIFIKACINĘ KATEGORIJĄ, DALIS % (ŠVIS)

	2016	2017	2018	2019
<i>Lietuvos vidurkis</i>	44,262	43,091	41,534	40,258
<i>Vilniaus r. sav.</i>	55,265	55,097	53,838	53,115

MOKYTOJŲ, TURINČIŲ MOKYTOJO METODININKO KVALIFIKACINĘ KATEGORIJĄ, DALIS % (ŠVIS)

	2016	2017	2018	2019
<i>Lietuvos vidurkis</i>	39,605	40,715	41,224	41,473
<i>Vilniaus r. sav.</i>	20,962	21,73	22,095	22,471

Mokytojo kvalifikacinė kategorija ne visada atspindi mokytojo įnašą į mokyklos ar viso rajono švietimo sistemą. Dauguma specialistų nemato poreikio kelti savo kvalifikacinę kategoriją dėl įvairių priežasčių. Tokiuose atvejuose mokyklos vadovas ar rajono švietimo priežiūrą vykdanči institucija privalo pastebėti ir teikti siūlymus kelti kvalifikacijos kategoriją aktyviems, nebijantiems naujovių ir iššūkių specialistams. Mokyklose visiems bendruomenės nariams reikia suteikti laisvę rodyti iniciatyvą, prisiimti atsakomybę už iniciatyvas ir jų įgyvendinimą. Lyderių paieška – vienas iš svarbesnių mokyklų vadovų veiklos aspektų. Lyderių veikla telkia mokyklos bendruomenę pokyčiams, inovacijoms ugdymo srityje.

Siekdama pritraukti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos mokytojus kaimo mokyklose bei užtikrinti mokinių ugdymo proceso kokybę, sudarant esamiems ir naujiems kvalifikuotiems specialistams patrauklesnes sąlygas darbui, rajone Savivaldybės mokyklose nuo 2019 m. mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams kompensuojamos kelionės išlaidos į darbą ir atgal.

IŠVADA. Skatinti rajono mokytojus kelti savo kvalifikacinę kategoriją, kuri yra profesionalumo rodiklis. Sudaryti Savivaldybėje gerosios patirties sklaidos sistemą, skatinančia rajono mokytojus bendrauti, bendradarbiauti ir skleisti gerą patirtį.

<i>Vertinimo rodiklis</i>	<i>Būklė proc. 2019 m.</i>	<i>Siekiny proc. 2022 m.</i>	<i>Siekiny proc. 2025 m.</i>
<i>MOKYTOJŲ, TURINČIŲ MOKYTOJO METODININKO KVALIFIKACINĘ KATEGORIJA, DALIS % (ŠVIS)</i>	22,47	24	27

KOKYBĖS KULTŪRA

Duomenų analize ir įsivertinimu grįstas švietimo kokybės kultūros diegimas Vilniaus rajono švietimo įstaigose ir visų švietimo dalyvių ir socialinių partnerių gebėjimu panaudojimas yra esminis veiksnys švietimo tikslui pasiekti.

Savivaldybė skatina mokyklų vadovus skirti didesnę dėmesį veiklos planavimui, strateginių tikslų nustatymui. 2018 m. Vilniaus rajono savivaldybės administracija organizavo seminarą apie švietimo įstaigų strateginį planavimą Vilniaus rajono savivaldybės švietimo įstaigų vadovams.

Nuo 2019 m. 10 Vilniaus rajono gimnazijų dalyvauja projekte „Kokybės krepšelis“⁵. Mokyklose atliktas išorinis rizikos vertinimas, kurio metu buvo vykdomas mokyklų veiklų rizikos veiksnių identifikavimas, analizė ir veiklos tobulinimo galimybių numatymas. Remiantis išorinio vertinimo ir įsivertinimo duomenimis, kartu su priskirtais konsultantais, kiekviena mokykla 2020-2021 mokslo metų pradžioje sukūrė veiklų tobulinimo planą dvejų metų laikotarpiui. Mokyklos daugiausiai lėšų numatė skirti mokytojų kompetencijų gerinimui (kursai, stažuotės, gerosios patirties sklaida) ir IKT bazės modernizavimui.

IŠVADA. Skatinti mokyklų vadovus tobulinimo kultūros diegimą, visos bendruomenės įtraukimą į mokyklos vizijos kūrimą. Skatinti mokyklas nuolat stebėti ir skelbti apie savo pažangą.

<i>Vertinimo rodiklis</i>	<i>Būklė proc. 2017 m.</i>	<i>Siekiny proc. 2019 m.</i>	<i>Siekiny proc. 2022 m.</i>
<i>Pažangos ataskaita paskelbusių Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų dalis (ŠVIS)</i>	61	90	100

⁵ Žr. Kokybės kultūros plėtros veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro (toliau – švietimo ministro) 2015 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. V-1196 „Dėl Kokybės kultūros plėtros veiksmų plano patvirtinimo“, ir švietimo ministro 2018 m. rugpjūčio 28 d. įsakymas Nr. V-707 patvirtintas „Kokybės krepšelio skyrimo bendrojo ugdymo mokykloms tvarkos aprašas“ (projektas „Kokybės krepšelis“).